

Sygn. akt III AUa 700/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lutego 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Pasek
Sędziowie:	SA Krystyna Smaga (spr.) SO del. do SA Jolanta Węs
Protokolant: protokolant sądowy Kinga Panasiuk-Garbacz	

po rozpoznaniu w dniu 4 lutego 2016 r. w Lublinie

sprawy M. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do odsetek

na skutek apelacji M. B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach

z dnia 12 maja 2015 r. sygn. akt IV U 957/14

oddala apelację.

Jolanta Węs Małgorzata Pasek Krystyna Smaga

III AUa 700/15

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją z dnia 30 czerwca 2014 r odmówił M. B. naliczenia i zwrotu odsetek od nadpłaconych składek za okres od 12 października 2009 r do 21 października 2010 r na podstawie art. 83 ust. 1 w związku z art. 24 ust. 6d i 6e ustawy z dnia 13 października 1998 r o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r, poz. 1442 ze zm.) po rozpatrzeniu wniosku z dnia 30 lipca 2013 r.

W odwołaniu od decyzji wnioskodawca domagał się jej zmiany i zapłaty odsetek od niezwróconych składek na ubezpieczenie społeczne za okres od 12 października 2009 r do 21 października 2010 r. Argumentował, że już 22 listopada 2010 r zwrócił się do ZUS o zwrot wpłaconych składek na ubezpieczenie społeczne za powyższy okres.

Stwierdził, że wyrokiem z dnia 25 stycznia 2013 r zostało ustalone, że nie podlega on obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym w wymienionym okresie. Do dnia 9 kwietnia, mimo uprawomocnienia się wyroku, organ rentowy nie zwrócił mu składek, które były opłacone za wskazany wyżej okres i dopiero 26 kwietnia 2013 r składki zostały zwrócone, jednakże bez należnych odsetek.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Stwierdził, że zgodnie z art. 24 ust. 6c ustawy systemowej, składki nienależnie opłacone podlegają zwrotowi po złożeniu wniosku o ich zwrot. Zgodnie z treścią art. 24 ust. 6d zwrot następuje w ciągu 30 dni od dnia wpływu wniosku, o którym mowa w ust. 6c, natomiast zgodnie z ust. 6d nienależnie opłacone składki podlegają oprocentowaniu w wysokości równej odsetkom za zwłokę od zaległości podatkowych od dnia złożenia wniosku do ich zwrotu. W przypadku ubezpieczonego dniem stwierdzenia, że składki za okres od 12 października 2009 r do 21 listopada 2010 r zostały nienależnie opłacone, jest dzień uprawomocnienia się wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 25 stycznia 2013 r, czyli dzień 6 marca 2013 r. Ubezpieczony złożył wniosek o zwrot nadpłaconych składek 9 kwietnia 2013 r i ten wniosek został uwzględniony przez ZUS. Dokonano zwrotu składek w dniu 26 kwietnia 2013 r. Pomiędzy datą złożenia wniosku o zwrot nadpłaconych składek a datą przelania na konto ubezpieczonego nie upłynęło 30 dni w związku z tym roszczenie o wypłatę odsetek za zwłokę jest nieuzasadnione.

Sąd Okręgowy w Siedlcach wyrokiem z dnia 12 maja 2015 r oddalił odwołanie na podstawie następujących ustaleń faktycznych i ich oceny prawnej.

M. B. prowadził działalność gospodarczą od 1 stycznia 1999 r. Decyzją z dnia 20 grudnia 2010 r ZUS Oddział w S. odmówił ubezpieczonemu zwrotu nadpłaconych składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego i Fundusz Pracy. W decyzji tej wskazał, że ubezpieczony jest zobowiązany do złożenia dokumentów zgłoszeniowych i rozliczeniowych za okres od 12 października 2009 r do 31 sierpnia 2010 r i związane to było z tym, iż przyznane mu było prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy wyrokiem Sądu z dnia 27 września 2010 r. Ponadto, w decyzji tej poinformowano ubezpieczonego o występujących na koncie zaległościach (k. 40 akt ZUS). Ubezpieczony odwołał się od tej decyzji i w wyniku postępowania odwoławczego wydany został wyrok przez Sąd Apelacyjny w Lublinie, który wyrokiem z dnia 5 października 2011 r uchylił zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję z dnia 20 grudnia 2010 r. Sąd Apelacyjny zobowiązał ZUS do ustalenia, czy wnioskodawca podlegał obowiązkowi ubezpieczenia z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, gdy był on uprawniony do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy (k. 26v, 27 akt IV U 197/12). Pozwany ZUS przeprowadził postępowanie i wydał decyzję z dnia 16 października 2012 r, w której wypowiedział się w spornej kwestii podlegania ubezpieczeniom społecznym przez M. B. w okresie od 12 października 2009 r do 21 listopada 2010 r (k. 106 akt ZUS). ZUS przyjął, iż w wymienionym okresie ubezpieczony podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, gdyż był zarejestrowany jako podmiot prowadzący działalność gospodarczą, nie zawiesił działalności, a także składał deklaracje ubezpieczeniowe. Ubezpieczony odwołał się od tej decyzji. Sąd Okręgowy w Siedlcach wyrokiem z dnia 25 stycznia 2013 r zmienił decyzję ZUS co do spornego okresu (wyrok, k. 24 IV U 197/12). Sąd rozstrzygnięcie wydał po przeprowadzeniu postępowania dowodowego. Ustalił, iż ubezpieczony prowadził działalność na terenie dawnego(...)w W.. Prowadził tam stoisko handlowe, które wynajmował od firmy (...). Sąd ustalił, że z powodu ciężkiego stanu zdrowia i przebytej w lutym 2010 r operacji nie podjął już dalszej działalności gospodarczej, jednakże w dalszym ciągu opłacał składki na ubezpieczenia społeczne. Wykorzystał zasiłek chorobowy oraz świadczenie rehabilitacyjne, które pobierał do 11 października 2009 r. Działalność gospodarczą wyrejestrował z dniem 22 listopada 2010 r. (uzasadnienie wyroku IV 197/12). Wyrok ten nie został zaskarżony i uprawomocnił się z dniem 6 marca 2013 r. M. B. w związku z treścią wyroku złożył w dniu 9 kwietnia 2013 r wniosek do Oddziału ZUS o zwrot składek na ubezpieczenie społeczne za okres od 12 października 2009 r do 21 listopada 2010 r. ZUS zrealizował ten wniosek i 26 kwietnia 2013 r dokonał zwrotu składek poprzez przelanie ich na konto ubezpieczonego. W dniu 30 lipca 2013 r ubezpieczony złożył wniosek o naliczenie i zwrot odsetek od nadpłaconych składek. ZUS potraktował ten wniosek jako roszczenie o zwrot nienależnie pobranych składek i decyzją z dnia 19 sierpnia 2013 r odmówił zwrotu składek za sporny okres, gdyż nadpłata została zwrócona (akta ZUS, tom II str. 7). Ubezpieczony odwołał się od tej decyzji, a Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 30 maja 2014 r zobowiązał ZUS do wydania w terminie 30 dni decyzji w

przedmiocie wniosku ubezpieczonego z dnia 30 lipca 2013 r o wypłatę odsetek od nadpłaconych składek (k. 22 akt IV U 1258/13). ZUS zrealizował ten wyrok i w dniu 30 czerwca 2014 r wydał decyzję odmawiającą ubezpieczonemu naliczenia i zwrotu odsetek od nadpłaconych składek za okres od 12 października 2009 r do 21 listopada 2010 r. (k.32 tom II akt ZUS).

Sąd Okręgowy wskazał, że roszczenie ubezpieczonego o naliczenie i wypłacenie odsetek od nadpłaconych składek za sporny okres nie jest uzasadnione. Ustalenia dotyczące nadpłaty składek za sporny okres zostały poczynione w postępowaniu odwoławczym od decyzji z dnia 16 stycznia 2012 r, w którym to postępowaniu Sąd na podstawie zeznań ubezpieczonego i zaświadczenia wystawionego przez firmę (...) w W. stwierdzającego zaprzestanie wynajmowania stoiska handlowego oraz dokumentacji lekarskiej ustalił, że w spornym okresie ubezpieczony ze względów zdrowotnych nie był w stanie prowadzić działalności gospodarczej. Ustalenia obaliły domniemanie prawne prowadzenia działalności gospodarczej przez ubezpieczonego w wymienionym okresie. Ubezpieczony był bowiem wówczas zarejestrowany jako podmiot gospodarczy, opłacał składki na ubezpieczenia społeczne i nie zawiesił prowadzenia działalności gospodarczej mając taką możliwość. Dlatego też wyrok z dnia 25 stycznia 2013 r w sprawie IV U 197/12, który uprawomocnił się dnia 6 marca 2013 r stał się podstawą do zwrotu nienależnie opłaconych składek za okres od 12 października 2009 r do 21 listopada 2010 r. Zgodnie z art. 24 ust. 6c, wniosek o zwrot nienależnie opłaconych składek płatnik składek może złożyć po stwierdzeniu, że składki zostały nienależycie opłacone. Z kolei ust. 6d tego artykułu stanowi, że nienależnie opłacone składki podlegają zwrotowi w terminie 30 dni od dnia wpływu wniosku. Ubezpieczony złożył taki wniosek w dniu 9 kwietnia 2013 r, a wypłata na jego konto nastąpiła w dniu 26 kwietnia 2013 r. Zatem organ rentowy zrealizował wypłatę w ciągu ustawowego terminu. Z tych też względów Sąd Okręgowy przyjął, że ubezpieczonemu nie przysługują odsetki od nadpłaconych składek, skoro fakt nienależnie opłaconych składek został ustalony prawomocnym wyrokiem z dnia 25 stycznia 2013 r.

Sąd nadmienił, że niewydanie właściwej decyzji przez organ rentowy, stosownie do wniosku ubezpieczonego z dnia 30 lipca 2013 r, tj. nierozstrzygnięcie w kwestii odsetek, nie ma wpływu na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy, skoro nadpłacone składki zostały zwrócone ubezpieczonemu w dniu 26 kwietnia 2013 r.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc, orzekł jak w sentencji.

Apelację od powyższego wyroku wniósł M. B., zaskarżając wyrok w całości.

Wyjaśnił, że nie zgadza się z wyrokiem w całości. Sąd nie wziął pod uwagę faktu, że już w dniu 22 listopada 2010 r skarżący zwrócił się do ZUS o zwrot nadpłaconych składek, lecz zła interpretacja przepisów przez pracowników ZUS doprowadziła do tego stanu rzeczy. Wskazał, że składki na ubezpieczenia społeczne musiał płacić, aby móc korzystać z opieki lekarskiej, ponieważ był po operacji raka.

W ocenie skarżącego zaistniały fakt nie powstał z jego winy, jedynie z braku kompetencji pracowników ZUS. W związku z powyższym domagał się weryfikacji wyroku Sądu.

W uzupełnieniu apelacji złożył wniosek o zmianę wyroku i przyznanie prawa do odsetek. Podał, że odsetki od kwoty 11059,43 zł wynoszą około 3500 zł.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja M. B. nie jest zasadna i dlatego nie została uwzględniona.

Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił stan faktyczny i trafnie zinterpretował oraz zastosował obowiązujące przepisy prawa. Sąd Apelacyjny akceptuje w całości ustalenia faktyczne, jak i wywody prawne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, zatem nie zachodzi konieczność ich powtórzenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1998 r, II CKN 923/97, OSNC 1999/3/60).

Zgodnie z art. 24 ustawy z dnia 13 października 1998 r o systemie ubezpieczeń społecznych (aktualnie tekst jedn. Dz. U. z 2015 r, poz. 121), nienależnie opłacone składki podlegają zaliczeniu przez Zakład z urzędu na poczet zaległych lub bieżących składek, a w razie ich braku - na poczet przyszłych składek, chyba że płatnik składek złoży wniosek o zwrot składek, z zastrzeżeniem ust. 6c, 8 i 8d (ust. 6a).

Zakład zawiadamia płatnika składek o kwocie nienależnie opłaconych składek, które zgodnie z ust. 6a mogą być zwrócone, chyba że nie przekraczają wysokości kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym (ust. 6b).

Po stwierdzeniu, że składki zostały nienależnie opłacone, płatnik składek może złożyć wniosek o ich zwrot (ust. 6c).

Nienależnie opłacone składki podlegają zwrotowi w terminie 30 dni od dnia wpływu wniosku, o którym mowa w ust. 6c (ust. 6d).

Jeżeli nienależnie opłacone składki nie zostaną zwrócone w terminie określonym w ust. 6d, podlegają oprocentowaniu w wysokości równej odsetkom za zwłokę pobieranym od zaległości podatkowych, od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 6c (ust. 6e).

W przypadku braku płatnika składek lub jego następcy prawnego Zakład zawiadamia ubezpieczonego o kwocie nienależnie opłaconych składek w części sfinansowanej przez ubezpieczonego i na jego wniosek zwraca nienależnie opłacone składki. Przepisy ust. 6c-6e stosuje się odpowiednio (ust. 6f).

Z cytowanych przepisów jasno wynika, że nienależnie opłacone składki podlegają oprocentowaniu w wysokości równej odsetkom za zwłokę pobieranym od zaległości podatkowych - od dnia złożenia przez płatnika wniosku o ich zwrot - jeżeli przekroczony został przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych trzydziestodniowy termin do zwrotu składek. Taki wniosek może jednak być złożony dopiero po stwierdzeniu przez organ rentowy, że składki zostały nienależnie opłacone.

W niniejszej sprawie za datę stwierdzenia, że składki zostały przez ubezpieczonego nienależnie opłacone należy uznać datę uprawomocnienia się wyroku Sądu Okręgowego, w którym rozstrzygnięto o niepodleganiu przez ubezpieczonego ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie od 12 października 2009 r do 21 listopada 2011 r.

Dopiero prawomocne rozstrzygnięcie powyższej sprawy pozwalało na kategoryczne stwierdzenie w przedmiocie okresu, za który nienależnie opłacone zostały składki i w przedmiocie ich kwoty. Wyrok z dnia 25 stycznia 2013 r uprawomocnił się w dniu 6 marca 2013 r. Do zakończenia postępowania sądowego okoliczność, czy ubezpieczony nienależnie opłacił składki na ubezpieczenia społeczne była sporna. Dopiero przeprowadzenie postępowania dowodowego i wyjaśnienie niejednoznacznych okoliczności - wnioskodawca chorował, ale opłacał składki - pozwoliło ustalić, że składki za okres od 12 października 2009 r do 21 listopada 2011 r opłacone były nienależnie.

Wniosek o zwrot nienależnie opłaconych składek złożony przed datą, w której stwierdzone zostało, że takie składki istnieją, nie wywołuje skutku w postaci biegu terminu do zwrotu składek.

Dopiero wniosek złożony przez ubezpieczonego w dniu 9 kwietnia 2013 r, a więc po jednoznacznym stwierdzeniu, że są składki, które należy uznać za nienależnie opłacone, skutkowało obowiązkiem Zakładu zwrotu takich składek ubezpieczonemu.

Trzydziestodniowy termin do zwrotu nadpłaconych składek został przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych zachowany.

Z powyższych względów wyrok Sądu pierwszej instancji jest prawidłowy, zaś apelacja podlega oddaleniu na podstawie art. 385 kpc.